

דף לא

בענין המפקיד יינו אצל עכו"ם

תוד"ה המפקיד יינו וכו' וי"ל דר' יהודה בן בתירה לטעמיה דאמר לקמן וכו' יין של ישראל שנגע בו עכו"ם מותר בהנאה וכו' עכ"ד. והק' הקהלות יעקב דאם ר"י ב"ב סובר דאין אדם אוסר שאינו שלו או שאין מנסכים היין שלא לפני עבודה זרה א"כ למה אסר בשתיה. והיה יכול לומר דאיסור שתיה אינו תלוי בתקרובות עבודה זרה אלא שיש איסור שתיה משום חתנות, ולכן דעת ר"י ב"ב דליכא איסור תקרובת משום הטעמים אבל יש איסור בנותיהן, אבל העיר הקהלות יעקב דיש כמה מקורות שאין איסור בנותיהן בנגיעת גוי ביין שלנו, עיין מ"ש לעיל דף ל' בשם הרש"ש והחת"ם סופר. ות' הקהלות יעקב ע"פ תוס' ביבמות דף פ"ג דהא דאמרין אין אדם אוסר דבר שאינו שלו הוא בדבר דצריך מחשבה, ולכן איסורי הנאה בעי מחשבה דלקמן דף נ"ז איתא דנגיעת תינוק אסר בשתיה ומותר בהנאה דלשתיה לא בעינן כוונת ניסוך עיין שם.

וכל זה לתוס' ולפי זה לדידן דפסקין דנגיעת גוי אוסר יין ישראל יהיה היין אוסר בהנאה, אבל רש"י סובר דאף לדידן מותר בהנאה וכן פסק הרמב"ם אף שפסק דלא כר"י ב"י, ולפי זה צ"ב למה אסור רק בשתיה ממ"נ אם חיישינן שהגוי נגע יאסר בהנאה ואם לא יתיר גם בשתיה. ולכא' זהו כשיטת הראב"ד הובא בהראשונים לקמן דף ע' דכל ספק מגע גוי אוסר בשתיה ומותר בהנאה דהחמירו יותר בשתיה מבהנאה.

בענין אם בעינן חותם בתוך חותם

תוד"ה דאמר רב העיר סתירת רב אדרב דלקמן דף ל"ט סבר רב דעינן ב' חותמות וכאן רב פסק כר"א דמתיר בחותם אחד, ויש בזה ד' מהלכים. ר"ת סבר דיש חילוק בין גוי לישראל חשוד, והר"י חילק בין אם הישראל מכיר את החותם כמו פקדון דקשה לזייף משא"כ אם שולח היין ואין הישראל הקונה מכיר את החותם אז בעינן ב' חותמות, כמה ראשונים סוברים דיש מחלוקת אליבא דרב עיין ר"ן ושאר ראשונים בזה, ויש עוד גירסא דר"א בעי מפתח וחותם דהוא סבר דזה הוי כמו ב' חותמות אבל חותם לבד לא מהני, זהו גירסת הר"ף והרמב"ם והבה"ג.

בענין שכר עכו"ם

מפני מה אסור שכר של עובד כוכבים וכו'. עיין תוס' שהעיר דלא נמצא האיסור במשנה או ברייתא ושמה בימי האמוראים אסרוה, והרשב"א בתורת הבית כתב דהיה מנהג לאוסרו.

ויש שקלא וטריא בראשונים אם שאר משקים ג"כ נכללים באיסור שכר עכו"ם, דהרא"ש כתב דמה שכתב במשנה להתיר דבש היינו אם מביא הישראל לביתו דבזה אין איסור של שכר עכו"ם ומשמע דבבית נכרי יש איסור אף בדבש, אבל תוס' והסמ"ג והספר התרומה סובר דוקא שכר, אבל הם סוברים דשכר כולל שכר תמרים ושכר שעורים, אבל המרדכי הביא הראב"ה דרק שכר תמרים אסור אבל שכר תבואה מותר. והרמב"ם התיר יין רמונים ויין תפוחים משום דאינו מצוי, ודעת השו"ע דרק הם מותרים אבל דבש אסור אף לפי הרמב"ם עיין ס' קי"ד סעיף א' ובפרי חדש שם. והרמ"א הקיל כהראב"ה דדוקא שכר תמרים אסור, והאחרונים החמירו בשכר שעורים אבל הקילו בשאר משקים. [ויש לעיין לפי הרא"ש והמחבר דאסור כל משקים חוץ ממשקים שאינם מצויים מה הדין אם לא היו מצויים בזמן חז"ל והם מצויים היום כגון לשתות קפה בחנות, וצ"ע]. ועיין אגרות משה יורה דעה ח"ב ס' קי"ז שאסר לעשות מסיבה לצדקה בבית של גוי דתקנת שכר הוא שלא יסעוד אצלו כלשון הרמב"ם או להרחיק ממסיבתו כלשון הרשב"א בתורת הבית, ואם כן אף אם שכר הוא רק שכר תמרים מ"מ אסור לעשות מסיבה עמו עיין שם [ואולי יש להקל אם יש רוב ישראל שם וכדהתיר הרמב"ם פרק י"ז הלכות מאכלות אסורות הלכה ט' לשתות עם גויים אם יש רוב ישראל].

בענין למה אין דין של בשול עכו"ם גבי שכר

תוד"ה ותרואהו משום חתנות וכו'. ואין לאסור של תבואה משום בשולי עכו"ם וכו' עיין תוס' דכתב ב' טעמים למה אינו אסור משום בשולי עכו"ם חדא דאינה עולה על שולחן מלכים וב' דהתבואה בטל להמים כדאשכחן לענין ברכות דמברך שהכל. והב"ח ס' קי"ד הק' על תוס' דאין סברא לבטל התבואה למים והא דמברך שהכל הוא משום דנשתנה, והא דכתב דאינו עולה על שולחן מלכים ג"כ תמוה דבודאי עולה על שולחן מלכים. ועיין תוס' מס' ברכות דף ל"ח דכתב ג' טעמים למה מברכים שהכל, ולכא' כוונת התוס' להתירוך דהוי רק טעם ולא ממשות ודו"ק. ועל קושיא של עולה על שולחן מלכים יכול לומר דאינו ללפת בו את הפת וגם אינו למזון ולכן לא חשיב, עיין פרי חדש ס' קי"ד, ועיין חת"ם סופר כאן דכתב דמשקה הקפה לכו"ע אין

בו משום בישול עכו"ם דאין כאן שום ממשות רק טעם בעלמא.